

Max Linder

A mozi hármán találták fel: Edison, Asta Nielsen és Max Linder.
Ki emlékszik még rá, hogy kezdődött?
Max Linder egykor a mozával.

Akkor biográfnak hívták és állásnélküli pincérek, facér úgynökök, fantasztikus kalandorok exponálták magukat az új találmány érdekében. Ezek szerezték az első vetítőgépeket pár méter toldott-foldott, összeragasztgatott filmtöredékesel és kávéházakban, vásári sátrakban produkálták a „mozgó fényképeket” karbidfény mellett. Kezdetleges volt, természetesen, a film hőskora. Nem ismerték még a grandiózus tömegjeleneteket, a három részből és tízennyolc felvonásból álló monumentál-filmeket, pazar toalettet és százezer dolláros díszleteket.

Tíz-tizenöt rövid jelenetből állt egy moziműsor. Ebből minimum nyolc: gályabok szökését tárgyalta. Fehér-fekete-csikos darabba öltözött fegyverek lövők öreiket és menekülnek üldözőik elől: ez volt az első, tízperces filmdrámák szüzséje. A program többi száma burleszk volt, rendszerint Max Linderrel a címszerepben: „Maxi, mint urasági inas”, „Maxi vadászni megy”, „Maxi, a csilagász”. Ezek a rövid komédiák nem tulajdonképpen színpadok, hanem szellemességtől, rendezésük a griffithi tökélytől messze állt, hogy a felvételek technikai szempontból milyenek voltak, arról jobb nem is beszélni. És mégis, meg kellett szakadni a nevetéstől.

Edison be sem fejezte a kinematográfia feltalálását, Max Linder már megteremtette a film-vígjátékot. Maga írta ezeket a tréfákat, amelyek épkézláb történetek voltak már akkor, amikor a filmgyártás ott tartott, hogy önálló darabként mutatták be egy futóversenyt. Szerepeket írt a maga számára a film minden lehetőségének maradéktalan kihasználásával. Akkor, azt csinálta, amit Paty, Mac Sennet és Harold Lloyd most csinálnak egyfelvonásosaikban. Visszatértek a kezdetekhez. Max Linder rég elfelejtett trükkjeiből élnek.

Nagy Endre leutánozta — talán önkéntelenül — a hajviseletét, a bajuszát, meg a mosolyát. Minden mozdulatát. Most is hasonlít rá. Ugyanaz a bájos szögletes-ség.

Közben Asta Nielsen világhozta a többfelvonásos modern filmdrámát. Darabjai, amelyeket első férje, Urban Gad, a dán filmrendező fércelt össze, a ponyva bevonulását jelentették a lepedőre. „A züllés útján” és a többiek — de kiderült, hogy a filmen is lehet művészetet adni. Akik Max Linderrel együtt kezdtek, Pali, egy olasz kómikus (már a nevet is elfelejtettem), s még vagy félucat filmbohóc, nyomtalanul eltűntek. Max Linder fejlődött: színész lett. A biográfok sorra felvették a Kinematográf Színház nevet és ekkor következett el Maxi fénykora. Most már játszott. Részegét soha úgy még nem alakítottak, mint ő. Chaplin, a filmzseni megpróbálkozott egyszer ezzel, de alattmaradt: az ittas ember kedvességének érzékeltetésére hiányzik a gesztusai. Különben is Chaplin filozófus és társadalomjávító. Maxi nem pályázott a szatirikus bábjára, — egyszerű humorista volt minden porcikájában. A legnagyobb, az ő részége gusztust csinált az alkoholhoz. A nézők szomjasan mentek ki a moziból.

A második periódus sztárjai közül is csak Asta Nielsen maradt fenn — Max Linderen kívül — az utókorra, Clara Wiethnek, Pyslandernek lassankint már a neve is feledésbe merül. Még Prince is letűnt a mozivásznonról. Max Linder legkomolyabb konkurrensa, — ha ugyan ez a jelző nem sértés egy filmkómikusra, — Hová lett Abelard-Bandika, a koraérett, romlott párisi csodagyerek? A kinematográfuszinház — Helai Jenő kupléja után — végleg felvette a mozi nevet, jöttek az új filmnagyságok Bassermannról és Konrad Veithről Pola Negrig és Mary Pickfordig, de Max Linder továbbra is márká maradt, nagy attrakció. Vigjáték-színész lett a hajdani filmartistából, a rekeszizomokra pályázó bohózatok után eljátszotta Tristan Bernard „Kis kávéház”-át halk és letompított művészettel, talán mélyebben, de semmivel sem kevésbé mulatságosan, mint a színpadon Pallenberg.

A nagy filmek, a hétfelvonásos vigjátékok után — egyszer — visszatért még első szerelméhez a bukferences burleszkhez, mikor kiszereződött Amerikába. Ez a film a hajón készült és „Maxi kivándorol” címmel adták. Meg akarta mutatni, hogy tudja azt is, amit a los-angelesiak, keztyűt dobott Chaplinnak az amerikai leg-sajátosabb terrénján.

És Max Linder, aki a „Maxi házassodik” filmjével — a témának a címből is kitélő tragikus színezete ellenére — halálra nevetetett mindenkit, buskomor volt és neurasténias. Ugy halt meg, mint az amerikaiak kedvence, Wallace Ried, aki sikereinek, gazdagságának tetőfokán szintén felvágta az ereit.

Berentei darabos szén

Állandóan kizárólagosan csak a raktáron és vállalat osztdájánál Gömöri pályaudvar, 31500k barakk. — Házhoz szállítva is és pincébe rakva.
Telefon telepen: 5-33 és 337.

Az állam új utat épített az aggteleki cseppkőbarlanghoz

Milliárdokba került az új állami út, amely negyven kilométerrel rövidíti meg az aggteleki cseppkőbarlang megközelítését —
Walkó Lajos kereskedelmi miniszter járta be először az új utat

(A Reggeli Hírlap tudósítása.) A közhírnélküli irtuk meg, hogy az aggteleki cseppkőbarlang modern kiépítését határozta el a kormány. Hatmilliárd korona költséggel fogják a legelőkelethebb rendbehözni ennek a barlangnak útjait, hidakat, átszellő korlátokat, biztos, tiszta pihenőszakaszokat illeszteni ebbe a csodálatos látványokkal elkápráztató, hatalmas barlangba, ami eddig, sajnos, egészen primitív, elhanyagolt állapotban volt. Az aggteleki cseppkőbarlang kiépítésével az állam meg akarja mutatni, hogy Magyarország mostani elszegényedettsége dacára is értékelni tudja a kulturális értékű természeti kincseket, azokat olyan nyílván, gondozottan kívánja tartani, amint ezt maga az aggteleki barlang megérdemli. Hatmilliós költségvetést irányzott elő a kormány erre a célra a közelmúltban. A jövőfői lejártnál már a jövő évben megépül a hatalmas menedékház, szálloda és így a legteljesebb kényelmet tudja biztosítani az ide, az ország minden részéből elszereglő turisták és kirándulóknak.

Most illetékes helyen arról értesülünk, hogy az aggteleki cseppkőbarlang kiépítéséhez nemcsak a vallás- és közoktatásügyi minisztérium, hanem a kereskedelmi minisztérium is jelentősen hozzájárult, még pedig úgy, hogy az eddigimél jelentősen rövidebb utat építettek majd a cseppkőbarlanghoz.

Az aggteleki cseppkőbarlangnak nemcsak az volt a hibája eddig, hogy ősi-lapokban volt, hanem az is, hogy csak nagy költséggel, fáradsággal lehetett megközelíteni. Aki ide, például Budapestről kirándult, pontosan egy nappal hamarabb kellett elindulnia, egy napot töltött a barlangban és harmadnap juthatott vissza. Így sem riadtak vissza a természetbúvárok kirándulók, mert az ország minden részéből még most is érkeznek tömegével a felkes turisták. — Perikupa állomásig a tornanádasi vonalon közelítették meg, ami pontosan hetven kilométernyi távolságra van a miskolci állomástól. Lehetetlen volt még a miskolci turistáknak is megjárni egy nap alatt a cseppkőbarlangot. Még a barlang természeti kincsei feltárásának, megszépítésének is jelentősebb a barlanghoz vezető utnak megrövidítése, olyan ut megépítése, amellyel sokkal gyorsabban meg lehet közelíteni ezt a hatalmas barlangot.

A miskolci államépítészeti hivatal vezetője, Mártha Miklós miniszteri tanácsos erre vonatkozóan igen zseniális tervet dolgozott ki akkor, amikor a Reggeli Hírlap utján nyilvánvaló lett, hogy a kormány komolyan foglalkozik az aggteleki cseppkőbarlang kiépítésének problémájával. Tervezetet dolgozott ki, amelyben rámutatott, hogy Miskolc-tól kezdve pontosan negyven kilométerrel lehet megrövidíteni azt az utat, ami az aggteleki cseppkőbarlanghoz vezet. Ez az utvonala nem Tornanádaskán át, hanem Putnokon át vezet. Kelemer, Suha és Ragályon át visz. Mártha miniszteri tanácsos kifejtette tervvezetésében, hogyha ezt az utat állami úttá építik ki, megszűnik a mostani helyzet, amiben csak a legnagyobb áldozatokkal lehet megközelíteni az aggteleki barlangot. Ha ez az út kiépül, Putnokon és Ragályon át az eddigi hetven kilométer helyett mindössze harminc kilométeres utat tesznek meg a kirándulók. A kereskedelmi minisztérium felismerte a terv kulturális jelentőségét és hozzájárult ennek a teljesen új utszaknak megépítéséhez. Közel ötmilliárdos költségvetés kellett ennek az utszaknak kiépítéséhez, de szinte egyik-napról a másikra megérkezett a jóváhagyás, megkezdődött a munka olyan írámban, hogy már majdnem teljes befejezéshez érkezett el. Walkó Lajos kereskedelmi miniszter annyira érdeklődött ennek az új utnak megépítése iránt, hogy — mint azt már megírtuk — Miskolcra jött és innen Karaffiáth Jenő nemzetgyűlési képviselő társaságában szerdán délután ki is utazott Aggtelekre az új uton, melyen elsőnek az ő autója haladt át. Utján elkísérte a minisztert az államépítészeti hivatal vezetője és Söldos főispán is.

Ragály és Aggtelek között szintén több kilométeres új utat vágnak, amely a két községet két kilométerrel hozza majd közelebbre.

Mártha Miklós miniszteri tanácsos

ur ezeket mondotta nekünk az új aggteleki útról.

— A kereskedelmi miniszter urnak bemutatjuk a most kiépített új Putnok—Aggtelek közötti utat. Ez az út nemcsak tetemesen rövidebb lesz, de nem kell majd áthaladni azon a hepehupás, hegyes, halmos részen, amelyen át eddig ugyyszólván életveszélyes, nehéz volt a barlang megközelítése. Erre az egészen új utra azért is szükség van, mert itt keresztelte a vonalat a cseh határ, míg a mostani, hozzávetőlegesen hárommilliárdos uttal mindvégig magyar területen lehet majd megközelíteni a cseppkőbarlangot.

Turisták számították ki, hogy most már Budapestről egy és fél, Miskolcra egy nap alatt lehet majd felkeresni a cseppkőbarlangot. Miskolcra most alakult meg egy autótársaság, amely ta-

„A liberalizmus térhódítását nem lehet meggátolni”

A keddi Rassay-vacsora hatása a politikában — Az egységespárt liberális tagjainak állásfoglalása és a fajvédők — Lehet-e szó a liberális fellegúszó politikuskok egyesítéséről?

(A Reggeli Hírlap budapesti szerkesztőségének telefonjelentése.) Megemlékeztünk arról a vacsoráról, amelyet Rassay Károly névnapja alkalmából barátai rendeztek. Megemlékeztünk arról is, hogy a vacsorán különböző pártállású képviselők jelentek meg. Egyesek szerint, ez új politikai orientációt fog jelenteni a szabadelvű eszmék megvalósulása felé.

A Reggeli Hírlap munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni Rassay Károlyval a keddi vacsorán elhangzott beszédekről. Rassay többek között a következőket mondotta:

— Nem titok, hogy már évek óta foglalkozom azzal a gondolattal, hogy valamely formában közös nevezőre hozom azokat a politikusokat, akik ma még különböző pártok körében vannak, a liberalizmus eszméjében azonban találkoznak. A vacsoráról magáról előzetesen nem tudtam, barátaim rendezték, de rendkívül örülök, hogy azon különböző pártállású politikuskok is részt vettek, amit nagyjelentőségűnek tartok. Ami már most a konkrétumot illeti, csak azt jegyzem meg, hogy ma még korai arról beszélni, ezt a demokratikus szövetség fennállásáig nem is lehet megvalósítani, mert nem akarom magamra venni az ódiomot, hogy én oszlattam fel a szövetséget. Eppen ezért tovább maradok izoláltságomban, meg vagyok azonban győződve, hogy rövidesen eljön az ideje annak, hogy gondolatom a liberalizmus politikai reneszánszának korszaka el fog érkezni.

Sándor Pál, akihez munkatársunk kérdéssel fordult, a következőket mondotta:

— Meg vagyok róla győződve, hogy a liberalizmus gondolatának új életre való ébredése minden kényszerítő momentum nélkül jön létre. A liberális politika reneszánsza nagy lépésekkel halad előre, annál is inkább, mert a kurzus már nem tarthat sokáig. A kurzus ideológiája az volt, hogy megbontsa a nemzeti egységet, azt az egységet, amelyet pedig nélkülözni nem lehet. Ha talpra akarunk állni és méltó helyet akar biztosítani magának a nemzetek társadalmában. A magyar zsidóság a nemzeti hűség próbáját fényesen kiállotta, sőt a háború után következő reakció sem tudta nemzeti érzését meggyöngyíteni, éppen ezért helyeslem a szabadelvű politikának azt a megnyilvánulását, amelynek Rassay kedden este kifejezést adott.

A fajvédők, értesüléseink szerint, a nemzetgyűlés folyosóján megbeszélést tartottak, amelynek célja az volt, hogy az egységes párt csütörtök esti értekezletén egyesek szavá tegyék, hogy Rassay Károly vacsoráján több egységespárti képviselő is részt vett.

Munkatársunk ebben az ügyben beszélt Görgey Istvánnal, aki szintén jelen volt a keddi esti vacsorán. Görgey István a következőket mondotta:

— Voltaképpen a pártot nem érdekli, hogy a vacsorán részt vettem-e vagy sem, mert hisz az nem politikai vacsora volt, hanem egy névnap alkalmából rendezték Rassay tiszteletére, éppen azért annak politikai következményei nem is lehetnek. Mindazonáltal, ha valaki mégis szavá fogja tenni a csütörtök esti

vasztól kezdődő, Putnok állomástól szállítja majd Ragályon át a turistákat, ezzel pontosan felébe kerülne a barlang megközelítésének költségei, mint az eddig került.

Az új ut új korszakot is jelent a cseppkőbarlang fejlődésében, mivel teljesen áthelyeződik most a barlang felé irányuló forgalom. Tornanádaska, Perikupa, Bódvaszilas helyett más községek fognak megélni a barlangot felkereső turistáktól, az ideseregülő idegenektől. Így szegényedik majd el néhány község, amelynek nevezetessége volt eddig, hogy áthaladtak rajta a barlangot felkeresők és így nyerne más községek új utat és megélhetési forrást. Arra a hírre, hogy új utakat kapott, Ragály község felé valóságos népvándorlás indult meg, mindenki itt akar letelepedni. Főleg kereskedők iparkodnak az eddig elhagyott kis községbe. Itt van Aggtelek amitől eddig hegyek zárták el, amit erre eddig nem lehetett megközelíteni és amely most egyszerre — mintha csodatevés történt volna, odatárol az eddig elhagyatott vidék elé.

SOLTÉSZ IMRE dr.

pártértekezleten az ügyet, meg lehet győződve, hogy lesz bátorságom megvédeni álláspontomat és tiltakozni fogok az ellen, hogy magánéletembe bárki beavatkozzék.

Almássy László, az egységes párt ügyvezető elnöke kijelentette a Reggeli Hírlap munkatársa előtt, hogy a párt csütörtökön tart ugyan értekezletet, eddig azonban semmiféle bejelentés nem történt, amely arra engedne következtetni, hogy a Rassay Károly keddi esti vacsoráján részt vett négy képviselő ügyében valaki fel akarja szólalni.

♦♦♦♦♦

Magyarország és a locarno-i szerződés

Berlinből jelentik: A Tagliche Rundschau a locarno-i szerződéssel foglalkozva, kitér Magyarországnak a szerződéshez való viszonyára is és többek között azt írja, hogy az a beszéd, amelyet Benes cseh külügyminiszter a prágai külügyi bizottságban a locarno-i szerződésről kapcsolatban a kisantant és Magyarország viszonyáról mondott nagy feltűnést keltett. Magyarországon, a lap szerint, a szerződést általában szimpatikusan fogadták, mert kedvező diplomáciai atmoszférát várnak tőle, de nem tartják kizártnak a locarno-i szerződésből kifolyó további tárgyalásokat sem. Magyarország nem nyugodhat meg másképpen a locarno-i szerződésben csak ha a leszerelés, a biztonság kérdését rányerve is kedvezően oldják meg. — Benes csalódik, ha azt hiszi, hogy Magyarország megnyugvással fogadhatja a locarno-i szerződést, amíg ezek a kérdések elintézve nincsenek. A bolgár görög határkonfliktussal kapcsolatban azt írja a lap, hogy a balkáni államok leszerelése nélkül a Balkán békéje soha sem lesz megoldható.

Mindenki kacagni

fog
ma az

Apollóban

Férfi gyapjúkalap 90000
Férfi nyulssőrkalap 180000
Férfi velourkalap, bélelt 250000

Ingek, nyakkendők, harisnyák, vadásmellények lesszállított árban

Halmosnál

Ma este a Vadászkürben disznótoros vacsora